QUÆSTIO MEDICA,

Cardinalitiis disputationibus manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis 19 mensis Martii 1716.

M. GUIDONE-CRESCENTIO FAGON, Antiquiore Scholæ Magistro, Regi defuncto à Sanctioribus Consiliis, ejusque, dum viveret, Medico Primario, Horti Regii Parisiensis supremo Moderatore, Scientiarum Academiæ Socio Honorario, Præside.

Litteratis-ne salubris Café usus?

I.

MEDICINAM ad libitum cavillatores lacessant, eam semper à conjecturalis scientiæ opprobrio Diætæ necessitas vindicabit. Hygieines legibus uterque sexus, ætas omnis, quælibet conditio adstringitur. Rerum naturalium usum variant temperamentorum, morum, ingeniorum, locorumque discrimina. Non iisdem aluntur cibis Ruricolæ ac Oppidani; victûs rationem aliam Principes Magnatesve, aliam Cives Plebeiique postulant. Suos habent morbos otiosi Divites; habent & suos Opifices innumeri. Tot Artium, tot peculiaria in morbis Symptomatum genera. Musarum alumnos, genus Virorum nobile, non earum tutela, non ipsa studiorum dignitas incolumes præstat. Numerosam nimis ægritudinum seriem, laborum suorum stipendium, heu! sæpiùs experiuntur. Harum prima origo in animo posita est. Immoderatum sciendi cacoethes, famæ apud posteros cura, inanis auræ appetitus, æmulationis stimulus, quæstûs plerumque aviditas, pathemata sunt quibus Litterati Homines miserrimè excruciantur.

II.

QUANTA studiorum, tanta ingenii laborum varietas. Politioribus ille Litteris difficilem operam navat; hic sui oblitus in altâ meditatione Metaphysicâ mergitur; historicis criticisque disquisitionibus alius incubat; ille carminis metri, aut numeri aucupio torquetur; palàm dicturi Orator, Causidicus, Ecclesiástes assiduâ repetitione memoriam fatigant. Singulorum multiplex illud opus uno spirituum animalium dispendio exercetur; è massâ sanguineâ in cerebro secreti ad naturalium functionum voluntatisque obsequium in nervos fluunt. Generosi liquoris hujusce major minorve jactura studiosis morborum ferè omnium fons est. Afficitur primùm stomachus, vitiatur digestio, succedunt ructus

acidi nidoroſi, nauſea, vomiturITiones ac Colici dolores. Chylus minùs ritè defæcatus exquiſitâ ſuâ conditione orbatur, ſanguineam molem inficit ; hinc ſecretiones depravatæ, hinc lympha minùs alibilis, hinc macies, genarum pallor, alvi pigritia, Arthritici, Nephriticique dolores, Calculus, Hydrops. Ex ſanguinis verò viſciditate, ſtatariæ vitæ ſupplicio, infarciuntur viſcera ; undè membrorum laſſitudines, melancholici affectus, Icterus, Hemorroides, Aſthma. Totam malorum turmam pro cujuſcumque temperamenti, victûs & ſtudii genere variantem numerare magnum opus ; quantò majus præſtiterit, qui illis ſalubri ac grato quodam potu è familiari hygieines penu deprompto occurret.

III.

SEMINIS Reipublicæ Litterariæ ſalutiferi cognitione ætas noſtra illuſtratur. Multa de ejus hiſtoriâ commenti ſunt quamplures ſæculo proximè elapſo, nova referre noſtro datum erat. Arbor quæ illud producit, unico Arabiæ Felicis ſolo gaudere credita, improbâ arte Amſtelodamum à Batavis tranſlata, in Regium Pariſienſem Hortum ſucceſſit. Hic * educata ad Jaſmini genus rectè revocata eſt. Ramis hinc indè binatim è caudice enaſcentibus aſſurgit ; cortici cinereus ineſt color. Folia ex ſingulorum ramorum nodis bina ac ex adverſo poſita erumpunt, Laurinis ferè ſimilia, hilariùs tamen ſupernè virentia, infernè pallidiùs, molliora, ſaporemque odoremque nullum aromaticum ſpirantia, Albi flores monopetali ex ipſis foliorum alis enati, brevi pediculo nixi, Jaſmineos Hiſpanicos referunt. His odor ſuavis, levis licet ; ſtamina quinque medium floris occupant. Fructus ex piſtilli floris parte infimâ oritur ; Calyce tetraphyllo viridi ac perexiguo inſitus, primùm vireſcens Milii magnitudinem, dein creſcens Ceraſum adæquat, mox rubeſcit, ac perfectè maturus ex rubro infuſcatur. Huic caro ſubrubra, nonnihil viſcoſa ſapore ingrato, exſiccata fit gratior, geminam frequenter, rariùs unam involvit capſulam friabilem, ſubluteam, tenuem, ex unâ parte gibboſam, ex alterâ quâ junguntur invicem planam. Capſulæ involucro reconditur Semen ex viridi albicans, calloſum, ovatum, convexum ſuprà, ſubtùs aliquatenùs planum ac profundè in medio ſulcatum. Cofé nuncupant Batavi & Angli, Galli Café. Ducentis tantùm abhinc annis ſeminis hujus vis in Arabiâ innotuit. Ferunt capras noctu ab illius eſu ſalire viſas obſervationi locum dediſſe, harumque exemplo Yemenſi Monaſterio Præpoſitum quemdam expertum Monachos inter divina noctis Officia dormiturientes, hujus infuſi potu experrectos habuiſſe. Aſſeverant & Mahumetanum Sacerdotem eâdem ope diutiùs cæteris Muſulmannis nocturnas preces producere ſolitum : Vera ſint an fabulæ, nihilhominùs conſtat virtutem animos abſque turbâ à ſomno excitandi primam in Café infuſo fuiſſe obſervatam. In devectis ad nos è Mochâ ſeminibus delectus quidam ad efficacem uſum confert ; minora ac ſubviridia grana majoribus iiſque albeſcentibus præſtant, virtute ac pondere. Nitida ac involucris ſpoliata torrentur in fictili vaſe patenti potiùs quàm aheneo aut ferreo cooperto ; color

* *Vide Act. Reg. Scient. ann.* 1713.

ex cæruleo nigricans exquisitæ torrefactionis gradus est; molâ trusatili clausâ rectiùs quàm mortario ad quantitatem ex tempore necessariam conteruntur. Unaquæque ferventis aquæ libra pro unâ pulveris in eam injecti unciâ salibus sufficienter imprægnatur. Has potûs hujus parandi leges quadraginta annorum experimenta in Europâ docuere.

IV.

RERUM saluberrimarum ea est sors, ut exitiales abusu fiant. Multa ad alimentorum potulentorumque salubritatem adjuncta externè concurrunt. Café infusum aliis salutare, aliis inutile, aliis detrimento vertitur. Sorbentis temperamentum, dispositio, sorbitionis ratio, causa, tempus; singula hujus bonitatem constituunt. Nec omni conditionum generi convenit: sibi congruum iniquè autumarent duris corporum exercitationibus addicti, novam motûs dissipationisque causam respuit eorum sanguis assiduo jam labore attritus. Potum hunc Litterati imprimis aliquot abhinc annis sibi arrogarunt, peculiarem hunc eorum conditio postulabat. Vinis, Cerevisiâ, Pomaceo haud satis præter prandiorum cænarumque tempora juvantur; minùs efficacia his communibus potulentis auxilia quassatum studiis caput experitur, imò eorum usu aut obnubilatum gravatur, aut pro momento allevatum statim concidit, fitque novo oneri impar. Suppetiasne exinanitis promptiores ferent spiritus ardentes vulgò dicti, è vinosis hisce liquoribus eliciti? suâ quidem vi actuosâ præsentem è languenti ingenio scintillam educent, sed brevi extinguendam, nec sine inordinato superstitum spirituum animalium motu, nec sine oris siccitate, immodico corporis ardore ac viscerum obstructionibus. Læsamne in ventriculo coquendi facultatem levis aquæ potu reficient? illa cibos quidem contritos diluet, explicabit, fermentationique aptiores reddet; perfectæ verò chylificationis producendæ impos nauseas & ructus movebit. Negatam ab aquâ simplici opem in Thée infuso forsan invenient? quam autem illud præbebit cujus sudores urinamque ciendi munus est, spiritus amissos non instaurandi. Numquid citiùs Chocolatæ usu refocillabuntur? obstat crassioris olei copia abundans Cacao quo depstitur, novum stomacho pondus, digestu difficile, Cardialgiæ nonnunquam fomes. Hæc quæ in variis potibus ex fermentatis fructuum succis, vel ex foliorum aut seminum infusis desiderantur, unicum Café tostum ad selecti hujus hominum generis incolumitatem præstabit. Miræ virtutis causam educta illius torrefactione principia indicant; partium oleosarum salino-volatilium quibus turget, copiam probat recreans odor nulli similis à circumsudanti oleo latè diffusus. Excellentiam arguit compacta ejus textura, quâ concremationi diutiùs resistit, dùm pleraque plantarum semina vel leviori ignis vi in carbones principiis spoliatos rediguntur. Nec totum quo Café constat oleum ad granorum superficiem igne amandatum credas? & id singulare præ cæteris habent, ut ipso oleo intima eorum loculamenta scateant, saporemque gratum torrefacta conservent, non nisi triti pulveris vetustate immutandum. Quanta Litteratis tam salutarium principiorum singularis proportio non pollicetur? Quid ab infuso salibus suaviter hoc oleo intricatis non sperandum? Primus

569

ſalubrem effectum acceleratâ alimentorum diviſione ſtomachus ſentiet, digeſtionis functioni hac ſorbitione factus aptior. Hic potus celerem ſanguini motum ſalvâ ejus compage conciliando, liberiorem ſecretionibus locum præbebit, cerebro ſpiritus animales ſuppeditando abſque eorum influxûs ad partes alias defraudatione animos diutinæ applicationis vigiliarumque magis patientes reddet.

V.

MULTOS ſi audias, hunc in potum convicia ingerunt; utilem negant, quòd jam in conſuetudinem abiit; conſuetudini ſervire Litteratos nolunt; eos moris tyrannidi obtemperare vitio vertunt; potionem hanc ludicræ occupationi magis quàm certæ utilitati deſtinatam, velut medicamen alterans proponi rident; virtutes ad ſorbentis cujuſlibet arbitrium agere creditas tanquàm dubias ſpectant; quin & incommoda nonnulli illius ex uſu recenſent, conſtrictionem alvi, emaciationem, inſomnias & quandoque fluxus dyſentericos. Vanæ ratiocinationes minùs attendentium ad ſeminis hujus toſti principia! futilia ignorantium infuſi hujus convenientiam cum ſtudioſorum indole argumenta! Quæ objiciunt, illa ſunt abuſûs non recti uſûs mala. Cautiones ſuas habet ſpectata hæc à quibuſdam velut indifferens, ab aliis veluti noxia potio. Tutiùs frequenter propinabitur ab obeſis facili ſtudio incumbentibus, corporis deſidiâ in Muſæo ſaginatis, & in quibus bilis non prædominatur: rariùs utantur macilenti quorum ſanguis acrior, iique ſibi vel minori quantitate pulverem infundant, vel Amygdalino aut Vaccino lacte temperent, nec niſi præmiſſâ panis bucculâ, vel aquæ cyatho ſorbeant. Quantò ad Litteratorum ſalutem præſtantius cæteris potibus infuſum illud quod, medendo, eorum ſapit guſtui, quod animum ſolo odore recreat. Quanti apud eos faciendus liquor cujus repetiti hauſtus pacatum ſanguini motum abſque ſpirituum animalium turbâ concitant, cujus ſorbitio iis nulli ferè horæ diei non convenit? mentem manè acuit, hebetem excitat, heſternâ operis Litterarii compoſitione exhauſtam inventioni aptiorem reddit; à prandio, digeſtionem juvat, ingenium ciborum mole obrutum ac Bacchi quandoque tumultibus caligans expedit; ſub veſperum, capiti diurno labore exinanito auxiliatur, Cephalalgiæ ſuccurrit; à cænâ, torpidos animos exhilarat, vigiles ſuſtinet, memoriamque rerum noctu diſcendarum onere fatiſcentem ſublevat.

Ergo Litteratis Cafè uſus ſalubris.

Proponebat Pariſiis MICHAEL PEAGET, Pariſinus
Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1716.
A ſexta ad meridiem.

Typis JACOBI QUILLAU, Univerſitatis, & Facultatis Medicinæ Typographi.